

DET KONGELIGE
ARBEIDSDEPARTEMENT

02.04.2011
201100248-63

Kunnskapsdepartementet
Pb 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref
201100248

Vår ref
201100453-/KRH

Dato
27.4.2011

Svar på høring - Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)

Vi viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet av 26. januar 2011 om nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

Arbeidsdepartementet (AD) slutter seg til Arbeids- og velferdsdirektoratets høringsuttalelse som følger vedlagt.

AD har ingen øvrige merknader.

Med hilsen

Marianne Ono Njoten (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristine Høgh
rådgiver

Vedlegg 1

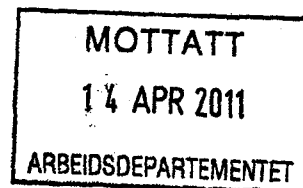
Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 3

Telefon
22 24 90 90
Org no.
983 887 457

Administrasjons- og
utviklingsavdelingen
Telefaks
22 24 95 46

Saksbehandler
Kristine Høgh
22 24 88 10

Arbeidsdepartementet
P.b 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref-11/1003-4 Ingunn Hagen

Dato: 05.04.11

Høring – Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)

Vi viser til brev fra Arbeidsdepartementet 14.02.2011 om ovennevnte høring som direktoratet mottok fra Kunnskapsdepartementet i brev av 31.01.d.å. Arbeidsdepartementet ber om at direktoratets uttalelse sendes via departementet.

Høringen gjelder Norges arbeid med et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk tilpasset et tilsvarende rammeverk på europeisk nivå. Vi viser i denne forbindelse også til direktoratets høringsuttalelse 16.03.10 om samme sak. Da gjaldt det forslag til læringsutbyttebeskrivelser for fag og yrkesopplæring og innpassing i et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Kvalifikasjonsrammeverket skal beskrive kvalifikasjoner som kan oppnås på hvert utdanningsnivå i det norske formelle utdanningssystemet fra grunnskole til doktorgrad. Kvalifikasjonene skal beskrive krav til læringsutbytte på de ulike nivåene. Det nasjonale rammeverket er basert på nasjonens utdanningssystem, viser nivå og progresjon samt sammenheng til arbeidsliv og samfunnsliv.

Det norske kvalifikasjonsrammeverket (NKR) skal knyttes opp mot Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket (EQF) og Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning (Bologna-rammeverket). EQF-rekommendasjonen (vedtatt av EU 2008) ble innlemmet i EØS avtalen i 2009. NKR vil bli fastsatt som forskrift til gjeldende lov- og forskrift i utdanningssystemet. Dette vil sikre rettsstilling og medbestemmelses -prosedyrer ved fremtidige endringer og tilpasninger i rammeverket (kap 10).

Målet med dette arbeidet er å gjøre utdanningssystemene mer forståelige nasjonalt og internasjonalt, øke mobiliteten innenfor og mellom landene, bidra til fleksibel læringsveier og styrke livslang læring. Kvalifikasjonene i det norske rammeverket skal kunne henvise til og relateres til kvalifikasjonene i EQF. Det er videre et mål at læringsutbyttet for de enkelte kvalifikasjonene skal beskrives på en slik måte at det er enkelt å se sammenhengen mellom de ulike kvalifikasjonene, forskjellene mellom nivåene og de ulike veiene gjennom utdanningssystemet.

Høringsforslaget er utarbeidet i kontakt med en bredt sammensatt referansegruppe med institusjoner og organisasjoner fra utdanningssystem og arbeidsliv.

ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 Oslo

Besøksadresse: CJ Hambros plass 2 // 0164 Oslo
Tlf: 21070000 // Faks: 21070001

www.nav.no

Høringen består av to deler med flere vedlegg,

1: Utkast til dokumentet "Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR-dokumentet)". Dette beskriver formålet med og oppbyggingen av kvalifikasjonsrammeverket.

2: Forslag til generelle beskrivelser av læringsutbytte for de fire første nivåene i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. (tilogmed fullført fagskoleutdanning). Rammeverket for høyere utdanning ble godkjent av Kunnskapsdepartementet i 2009 og er ikke gjenstand for høringen.

Det fremgår av utkast til NKR-dokumentet (kap 3) hva NKR er forventet å bety for det norske utdanningssystemet, arbeidslivet, deltakere i utdanning og "voksne med kvalifikasjoner skaffet utenfor utdanningssystemet" (realkompetanse).

Kunnskapsdepartementet beskriver i utkastet at NKR vil gi følgende fordeler:

- overordnet beskrivelse av hva eleven/lærlingen/kandidaten på de ulike nivåene forventes å kunne etter fullført utdanning
- NKR vil på en ny måte beskrive systemets indre sammenheng som igjen vil legge grunnlag for bedre karriereveiledning.
- gi muligheter for sammenligninger med kvalifikasjoner fra andre land, via det felles europeiske rammeverket
- gi grunnlag for bedre kommunikasjon med arbeidslivet
- gi åpning for utvikling av nye instrumenter for verdsetting av kvalifikasjoner ervervet utenfor det formelle utdanningssystemet (ordninger for realkompetansevurdering)

Dette vil i følge utkastet til NKR-dokumentet gi en merverdi for mange grupper:

- elever/lærlinger/studenter
- voksne som har skaffet seg kvalifikasjoner utenfor utdanningssystemet (realkompetanse)
- arbeidslivet, som vil få en tilleggsinformasjon om hva ulike utdanninger tilfører av kompetanse
- og for allmennheten som får bedre oversikt over sammenhengen og målene i utdanningssystemet.

Utdanningssektoren vil videre bl.a få et verktøy for evaluering og felles arena for utdanningsdebatt og vektlegging av læringsutbytte.

Kunnskapsdepartementet angir hva de ønsker synspunkter på i de to høringsdelene og har laget en disposisjon for uttalelse.

Generelle merknader

Utgangspunktet for at Arbeids- og velferdsdirektoratets gir en uttalelse er todelt.

- Det ene er om og på hvilken måte det norske kvalifikasjonsrammeverket vil ha betydning for brukere registrert i NAV. Det gjelder for eksempel brukere med behov for bistand til å komme i varig arbeid, bl.a gjennom kvalifisering i utdanningssystemet og/eller ved NAVs arbeidsrettede tiltak.

- Det andre utgangspunktet er økt gjensidig avhengighet og utvikling i en åpen europeisk økonomi, internasjonal handel, teknologi og en rekke andre samfunnsområder. Arbeidsmarked, utdanning og sosial inkludering er derfor områder med stadig økende behov for samarbeid om utfordringer og tiltak, utvikling av kompetanse, felles standarder og transparen i system- og tjenesteutvikling. Som del av det europeiske fellesskapet og

internasjonale samfunnet må Norge både bidra til, og dra nytte av utbyttet det gir å delta i dette samarbeidet.

Satt inn i den ovennevnte sammenhengen, synes forslaget å være et nødvendig arbeid og vil kunne få positiv betydning for utvikling av kvaliteten på tjenester og virkemidler i utdanningssektoren som også berører brukere av NAV.

Med ovennevnte utgangspunkt ser Arbeids- og velferdsdirektoratet positivt på forslagene i høringsdokumentene.

Vi vil imidlertid gi noen prinsipielle kommentarer til kvalifikasjonsrammeverkets formål, brukere og fordeler slik dette beskrives i NKR-dokumentet kap 3.

Kvalifikasjonsrammeverket knyttes til *livslang læring* og forventes å få betydning for voksne. Dette er vi enige i. Det er likevel vel kjent at en av de største hindringene for voksne til å starte og gjennomføre et ordinært utdanningsløp, er utilstrekkelige ordninger for finansiering av livsopphold. Dette gjelder spesielt for voksne med familie- og økonomiske forpliktelser. NAVs ytelser er som kjent knyttet til opparbeidede rettigheter eller deltakelse i tiltak med sikte på formidling til arbeid, og gir m.a.o begrenset mulighet for å kombinere med ordinær utdanning. Vi viser for eksempel til forsøkene i Ny GIV som gjelder samarbeidet mellom NAV og fylkeskommunen om utvikling av opplæringsmodeller for voksne arbeidssøkere i fire fylker. Spørsmål om dekning av livsopphold har vært en problemstilling under planleggingen av prosjektene i fylkene. Arbeids- og velferdsdirektoratet har i tidligere høringsuttalelser (bl.a Karlsen utvalget) støttet forslag om å videreutvikle stipendordninger i Lånecassen rettet mot voksne. For å kunne øke voksnes deltakelse i utdanning, herunder gjennomføring i videregående opplæring, mener vi at ordninger for finansiering av livsopphold må styrkes. Dette er viktig slik at manglende livsopphold ikke blir et hinder som overskygger mulighetene som kvalitetsutvikling og annen utvikling av utdanning gir, og som kvalifikasjonsrammeverket er et bidrag til.

Det forventes at det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket vil gi åpning for nye instrumenter for verdsetting av kvalifikasjoner ervervet utenfor det formelle utdanningssystemet (ordninger for realkompetansevurdering).

En god del av brukerne som er registrert i NAV mangler fullført videregående opplæring og har utfordringer med å få varig tilknytning til arbeidsmarkedet. Dette gjelder i underkant av halvparten av de registrerte helt ledige uten hensyn til alder (høyere andel for yngre). For voksne arbeidssøkere med yrkeserfaring vil imidlertid vurdering og verdsetting av deres realkompetanse inn mot et yrkesfag gi en viktig dokumentasjon både som bedre grunnlag for å få jobb, og som grunnlag for å oppnå fullt fagbrev evt med restopplæring i et avkortet løp. Vi vil derfor understreke behovet for å videreutvikle regelverket for realkompetanseordninger (jf §§ 3.55 og 4.13 i forskrift til opplæringsloven) slik at det er tilpasset voksne og bygger på prinsippet om likeverdig kompetanse. For voksne med en potensiell likeverdig fagkompetanse i et yrkesfag vil kravet om å gjennomføre ny teoriopplæring i fellesfag for å imøtekomme kravet om tverrfaglig eksamen, kunne være et hinder for å oppnå et fullverdig fagbrev. Dette vil kunne ha særlige konsekvenser for innvandrerkvinner og for arbeidssøkere og deltidssysselsatte i helse- og omsorgssektoren som ikke får faste stillinger uten fagbrevkompetanse. Vi mener derfor at videreutvikling av ordninger for realkompetansevurdering må inkludere videre utvikling av mer fleksible dokumentasjonssystemer tilpasset voksnes erfaringer og livssituasjon. Med dette som utgangspunkt, er vi enige i at beskrivelse av kvalifikasjoner og krav til læringsutbytte vil kunne bidra positivt i vurderings- og verdsettingsprosessen.

Vår generelle kommentar til fordelene som listes opp i NKR-dokumentet for øvrig, er at skal disse kunne få en praktisk reell betydning for voksnes muligheter til opplæring i et livslang lærings perspektiv, så må en del andre rammefaktorer knyttet til voksnes muligheter også videreutvikles og forbedres. Vi ser derfor positivt på beskrivelsene i kap 9 om "Broer til livslang læring og realkompetanse". Det fremgår her bl.a direkte knytting av kvalifikasjonsrammeverket til livslang læring. Videre at viktige områder i arbeidet med livslang læring er: grunnleggende ferdigheter, styrke karriereveiledning, fleksibelt utdanningssystem, læring i arbeidslivet og gode systemer for dokumentasjon og verdsetting av realkompetanse.

Vi støtter forøvrig forslag og begrunnelser i høringsutkastet som Kunnskapsdepartementet særlig har bedt om vurderinger av. Dette gjelder forslagene i:

NKR-dokumentet

1. Antall nivåer og prinsipper for innplassering
2. Innplassering av delkvalifikasjoner
3. Grunnkompetanse

Læringsutbyttebeskrivelser og nivåbeskrivelser

4. Progresjon og sammenheng mellom nivåbeskrivelsene
5. Fullført og bestått videregående opplæring – ett eller to sett av læringsutbyttebeskrivelser
6. Fagskolenivået

Vennlig hilsen

Joakim Lystad
Arbeids- og velferdsdirektør

Ingrid Nicolic
Direktør Fagstab tjenester